

Összefoglaló a Közgazdászvitáról

Oktatói Hálózat, Budapest, 2015. február 3.

Neves hazai közgazdászok részvételével került sor a rendezvényre, amely az Oktatói Hálózat *Mi lesz veled értelmiség?* című vitasorozatának egyik állomásaként a Magyar Közgazdaságtudományi Egyesület támogatásával valósult meg az ELTE BTK Gombocz Zoltán termében. Korábban már hasonló keretek között rendezték meg a Filozófusvitát és a Történészvitát, a sorozatban pedig jogászok és a pedagógusok is sorra kerültek. A mintegy kétórás vita résztvevői *Chikán Attila* akadémikus, a Budapesti Corvinus Egyetem professzora, *Kónya István*, a Közép-európai Egyetem és az MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézetének kutatója és *Pete Péter* az ELTE közgazdasági képzésének vezetője voltak, a moderátor szerepét Horváth Áron töltötte be. A meghívottak között volt még *Varga Júlia* (MTA KRTK KTI) is, aki betegség miatt végül nem tudott jelen lenni az eseményen.

A vitázók a hazai közgazdaságtan helyzetét és kilátásait tekintették át, a beszélgetés alapvetően három nagyobb kérdéskör köré tagolódott. Az első rész középpontjában a jelenleg meglévő, a közgazdaságtant mint szakmát és annak oktatását terhelő problémák feltérképezése volt. A második blokkban a közelmúlt pozitív és negatív folyamatairól és azok hatásairól fejtették ki véleményüket a vitázók. A harmadik részben pedig a lehetséges megoldásokról esett szó.

A magyar közgazdaságtan problématerképe?

A beszélgetés legelején Horváth Áron ismertette a jelenlévőkkel Varga Júlia ábráit. A grafikonok a közgazdaságtani és üzleti alapszakokra jelentkezett, illetve felvett tanulók számát mutatták a 2000-es évektől kezdve. Jól megfigyelhető trend, hogy míg az elmúlt évtized második felében a jelentkező diákok száma 30–35 ezer fő között mozgott, ez mára mintegy harmadával, 20 ezer főre csökkent. Még nagyobb a visszaesés, ha csak a közgazdasági alapszakokat vizsgáljuk, ahol a korábbi két-háromezer körüli jelentkezőszám az elmúlt években az ezret sem érte el.

Ezekből az adatokból kiindulva a problémák azonosításához Horváth Áron négy hipotézisre várt reakciót a vita résztvevőitől.

1. Nem tudják a szakmán kívüliek, mit csinál egy közgazdász.
2. Kissé csökken a közgazdászok iránti kereslet.
3. A magyar közgazdászok teljesítménye gyenge.
4. Gyenge a hazai közgazdászképzés.

1. A SZAKMÁN KÍVÜLIEK NEM TUDJÁK, MIT CSINÁL EGY KÖZGAZDÁSZ • A résztvevők egyetértettek abban, hogy alapvető problémának tekinthető, hogy Magyarországon – a nyugati mintákkal ellentétben – a közbeszédben a közgazdaságtant (*economics*) és az üzleti tanulmányokat (*business*) nem választjuk külön. Chikán Attila szerint a két irányzat összemosásának nálunk hagyománya van, amely a hazai intézményrendszerben és a közgondolkodásban egyaránt fellelhető, jóllehet a két ággal kapcsolatban különböző problémákkal szembesülünk. Azt is hozzátette, hogy az éles elkülönítés esetén is kellene egymásra figyelni, megtalálni a kapcsolódási pontokat, a közös témákat. Példaként említette Herbert Simon munkásságát, amely mind az üzleti, mind a közgazdasági kutatásokat megtermékenyítette. Kónya István kifejtette, hogy az *economics* és a *business* alapvonásaiban eltérő, hiszen míg az előbbinek egyfajta generikus, rendszerező célja van, addig az utóbbi sokkal gyakorlatorientáltabb, konkrét problémák megoldására irányul. Ezt hangsúlyozta Pete Péter is, aki szerint a közgazdász és az üzleti szakember különbsége könnyen megérthető, ha például egy futballcsapat edzőjére és a futball szabályainak megalkotójára gondolunk. Előbbi feladata, hogy adottnak vett szabályok mellett kihozza a maximumot a csapatából, és így meccseket, bajnokságot nyerjen. Utóbbi azonban a szabályozási keretek meghatározásával azt szeretné elérni, hogy összességében mindenki nyerjen a futballal: a játékosok, az edzők, a nézők stb. Az üzleti szakember tehát az adott keretek között igyekszik cégét sikeresen vezetni, hogy minél több profitot érjen el, míg a közgazdász a gazdaság egészének minél hatékonyabb működését lehetővé tevő szabályrendszerek kialakításáért felelős.

A közgazdaságtan értelmezésének nehézségeit azonban Magyarországon nem csak az üzleti tudományokkal való összefonódás okozza. Chikán Attila szerint a közgazdaságtan társadalmi megítélésével is baj van, hiszen alapvetően úgy gondolkodunk róla, mint a fociról („mindenki ért a focihoz és a közgazdasághoz”), ez a fajta gondolkodás azonban meglehetősen hamis és torzított véleményekhez vezet. Az emberek közvetlen tapasztalatokkal rendelkeznek a gazdaság működéséről, s ennek alapján úgy vélik, értenek is hozzá. A zavart fokozza, hogy Magyarországon gazdaságpolitikai értelemben az 1960-as évektől kezdve folyamatos reformok folynak, a sikeresség megítélése érthető módon a közgazdászok között sem mindig egyforma, időről időre is változik. Erős a politikai motivációkból eredő torzítás is – ilyen amikor „Dimitrov téri fiúkról” beszélünk, vagy mikor a szakmaiságot mint csökevényt átkozzuk.

Kónya István kifejtette, hogy tapasztalatai alapján a közgazdaságtan gondolkodásmódjának szélesebb körben való meg- és elismertetése külföldön is mindennapos probléma, amelyért elsősorban a közgazdászok és a laikusok közti nem megfelelő kommunikáció a felelős. A fő különbség abban áll, hogy a nyugat-európai és

az amerikai közeggel ellentétben Magyarországon hiányzik a közös, konszenzuson alapuló elméleti és módszertani keretrendszer, amelyen belül ezek a viták lefolytathatók. Szerinte történelmi okokkal magyarázható, hogy Magyarországon hagyománya van a politikával átítatott gazdaságpolitikai vitáknak, így nem alakulhatott ki egy, a nyugatihoz hasonló letisztult tudomány, a módszertan és az adatok alapvető tisztelete. Ezzel magyarázható, hogy itthon túlságosan nagyfokú az egyet nem értés és túl tágak a keretek, amiben vitatkozunk.

2. KISSÉ CSÖKKEN A KÖZGAZDÁSZOK IRÁNTI KERESLET • Ezzel az állítással kapcsolatban Chikán Attila és Pete Péter egyetértettek abban, hogy a fentiek önmagukban nem magyarázzák meg a közgazdasági képzések iránti kereslet elmúlt években tapasztalható drasztikus visszaesését. Szerintük az érdeklődés radikális csökkenése az elmúlt évek tudatos oktatáspolitikai akciójának következménye. Pete Péter rámutatott, hogy az oktatáspolitikai akarat visszacsatolása az elemző közgazdasági szakok esetében szokatlanul gyorsan zajlott le, ugyanis már a 100 főt is alig éri el azon hallgatók száma, akik ezeken a szakokon alapszakos tanulmányokba kezdtek 2014-ben Magyarországon.

Kónya István rámutatott, hogy a képzések iránti kereslet csökkenése egyenes következménye annak az ársokknak, ami az államilag támogatott és önköltséges helyek arányának radikális megváltozása miatt következett be. Véleménye szerint önmagában nem a fizetős felsőoktatással van probléma, hanem azzal a diszkriminációval, amit a politika néhány kitüntetett szakmával szemben – jogászok, közgazdászok – folytat. Továbbá kiemelte, hogy a közgazdasági képzések iránti kereslettel kapcsolatban a fő probléma elsősorban a szülők információhiányában keresendő, ugyanis nálunk egyáltalán nincsenek tisztában a későbbi elhelyezkedési lehetőségekkel. Pedig, mint azt Kónya István részletesen kifejtette, közgazdasági végzettséggel rengeteg területen el lehet helyezkedni, még hozzá – mind az amerikai, mind az európai statisztikák alapján – magasán fizetett állásokban. Közgazdasági végzettséggel nem feltétlenül lesz valaki kutató közgazdász, az ezeken a szakokon kapott szemléletmódra rendkívül sok helyen, köztük az üzleti szférában is komoly kereslet mutatkozik.

Mindezzel kapcsolatban Pete Péter úgy vélekedett, hogy mára uralkodóvá vált az a közvélekedés, hogy a közgazdaságtannak nincs társadalmi haszna, ami – együtt a magas tandíjakkal – arra ösztönzi a felsőoktatásba készülőket, hogy inkább külföldi képzéseket, illetve más szakmákat válasszanak, pedig a közgazdászok továbbra is jól el tudnak helyezkedni. Pete Péter szerint főleg ez a baj, és ez fokozottan igaz a még kevésbé látható elemzői szakma esetében.

3. A MAGYAR KÖZGAZDÁSZOK TELJESÍTMÉNYE GYENGE • Ezzel feltevésrel kapcsolatban konszenzus alakult ki a résztvevők között, miszerint a kiemelkedő magyar közgazdászkutatók publikációs teljesítménye nem gyenge, sőt regionális összehasonlításban a RePEc szerint is jónak mondható. Kónya István rámutatott, hogy az Egyesült Államokhoz hasonlóan Magyarországon is igaz, hogy komoly tudományos munkát még a PhD-val rendelkezők között is csak egy nagyon szűk réteg („top 5 százalék”) végez, akiknek jelentős része külföldön, vezető egyetemeken doktorált.

Chikán Attila kiemelte, hogy elsősorban nem a hazai közgazdászok kutatási teljesítményével van gond, hanem azzal, hogy a véleményüket szélesebb körben is el tudják fogadtatni. Szerinte ez főként azzal magyarázható, hogy Magyarországon a közgazdászok és a politikusok közötti viszony sosem volt jónak mondható, sem az 1968-as új gazdasági mechanizmus idején, sem manapság.

A vitázók egyetértettek abban, hogy sokkal nagyobb a baj a néhány kiemelt, nemzetközi teljesítményt elérő kutatók alatti szinten: az adaptáló és elemző közgazdászok szintjén – véleményük szerint – hiányzik az a komoly szaktudással rendelkező, az elméleti közgazdaságtan összefüggéseit a gyakorlatban alkalmazni tudó réteg, amelyre a hazai tudományos elit és közbeszéd ráépülhetne. „Attól, hogy a magyarok Nobel-díjat kapnak, még nem lesz jobb sem a magyar adórendszer, sem a magyar nyugdíjrendszer” – példálózott Pete Péter.

4. GYENGE A HAZAI KÖZGAZDÁSZKÉPZÉS • Ezeket a hiányosságokat a résztvevők egységesen a magyar közgazdászok alacsony színvonalára vezették vissza. Kónya István több szempontból is hibásnak tartja a hazai programok jelentős részének felépítését. Egyrészt a képzési szinten is megjelenik a *business* és *economics* ágak összeemosása. Másrészt a legtöbb alapképzés „túl sokat akar markolni” és túlságosan speifikált, fragmentált tudást próbál átadni ahelyett, hogy megismertetné a hallgatókkal az alapvető közgazdasági szemléletet. Szerinte a tudomány gondolkodásmódjának megismeréséhez és elsajátításához idő kell, ezzel kapcsolatban pozitív példaként említette az amerikai *undergraduate* programokat, ahol az első félévekben a formalizált modelleket mellőzve az intuitív összefüggésekre és a közgazdaságtani szemléletmód megismerésére helyezik a hangsúlyt. Kónya István szerint a Bologna-folyamat a közgazdaságtan esetében rossz irányba ment, és egy kevésbé ambiciózusabb, de mélyebb tudást adó képzési struktúra előremutatóbb lehetne.

A közönség soraiból többen is hozzászóltak a beszélgetéshez. *Madarász Aladár* szerint groteszk a nagyfokú különbségtétel *business* és *economics* között, ugyanis a két irányzat közös gyökerei az ókori görögökig vezethető vissza. A két irányzat összefonódásával kapcsolatban példaként hozta, hogy Kautz Gyula és Navratil Ákos is először jogakadémián tanított, és csak utána került egyetemi katedrara, míg Adam Smith is amellet, hogy a Glasgow-i Egyetemen tanított, rendszeresen ellátogatott a helyi vállalkozókhoz, hogy előadja nekik a tanait. *Madarász* kifejtette továbbá, hogy bár a közgazdászok iránti kereslet valóban kicsi és csökken, az állásesélyeik például a történészekhez képest még így is magasan jobbak.

Muraközy László felszólalásában nehezményezte, hogy bár Magyarországon 35-40 helyen folyik közgazdászok képzése, a vitázók kizárólag Budapestről érkeztek, és senki sem képviseli a vidéki műhelyeket, amelyeknek még több problémával kell megküzdeniük. Szerinte a hazai helyzet tragikus, hiszen egyik oldalon az országban 16-20 helyen folyik PhD-képzés, amit túlzónak talál, viszont a tanárutánpótlással baj van, ugyanis erodálódott az egyetemi pálya becsülete.

A hazai képzés alacsony minőségét bírálta *Váradai Balázs* is hozzászólásában. A Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet álláshirdetéseire jelentkező pályakezdők

beugró tesztjei alapján a Közép-európai Egyetem és az ELTEcon közgazdasági elemző mesterszakán végzettekén kívül a friss diplomás közgazdászok többségükben nem ütik meg az elvárható szakmai minimumot. Kifejtette továbbá, hogy nem jobb a helyzet a PhD-hallgatók esetében sem, ugyanis az MKE Doktorandusz Műhelyén rendkívül gyenge doktorandusz- és témavezetői teljesítményekkel találkozott. Váradi Balázs szerint a Közép-európai Egyetemet leszámítva, a hazai doktori műhelyek „maximum lábujjhegyen érik el egy másodvonalbeli német vagy osztrák egyetem doktori képzésének színvonalát”. Kónya István kifejtette, számára is érthetetlen, hogy Magyarországon tízes nagyságrendben találunk közgazdasági PhD-képzéseket, miközben például Svájcban és Finnországban csupán egy-egy, míg Svédországban két doktori iskola van.

A gyenge felsőoktatási teljesítménnyel egyetértett *Kőrösi Gábor* is. Felszólalásában rámutatott, hogy a diákok magas felvételi pontszámokkal kerülnek be a képzésekre. Ezért szerinte nem a hallgatói minőséggel van probléma, hanem a hazai képzésekkel, amelyek jó képességű felvettekből bocsátanak ki közepes vagy alacsony tudású közgazdászokat.

Az elmúlt évek meghatározó változásai és lehetséges következményeik

A problémák azonosítása után a beszélgetés résztvevői az elmúlt időszak pozitív és negatív folyamataira tértek rá. Sok szó esett a vitázók között a közelmúltban gyakran hangoztatott „unortodox” gazdaságpolitikai gyakorlatról. Pete Péter szerint az unortodoxia azt üzeni, hogy arra a tudásra, amit az elmélet és a gyakorlat Adam Smith óta felhalmozott, nincs szükség. Kifejtette, hogy bár a tankönyvek maguktól értetődően egyszerűsített tudást adnak át, de az unortodoxiát hangoztatók elképzelésében nincs szükség általánosításra, általános szabályokra, csak határozottság és erő kell, más nem számít. Kónya István ezt annyiban árnyalta, hogy szerinte az unortodoxia nem tagadja meg a klasszikusokat, csak nem vesz tudomást róluk. Véleménye szerint, ami jelenleg nálunk unortodoxia fogalma alatt zajlik, az tisztán politika, nem pedig közgazdaságtan.

Chikán Attila is kifejtette, hogy rossz véleménnyel van az unortodox gazdaságpolitikáról és a jelenlegi folyamatokról, azonban szerinte a problémák sokkal mélyebben gyökereznek. Véleménye szerint a politikai célok előtérbe helyezése már a kilencvenes években is alapvető probléma volt, csak a jelenlegi kormány az extrémitásig ment el e tekintetben. Chikán Attila rámutatott, hogy a kilencvenes évek elején sokan mentek ki Amerikába tanulni, viszont az a kérdés, hogy hogyan lehetne visszacsábítani őket, már akkor sem nem érdekelt senkit a közszférában. Így szerinte az egyik fő probléma abban keresendő, hogy a rendszerváltás után nem jött létre egy olyan intézményrendszer, ahol a politikus és a közgazdász is tenné a dolgát. Hasonlóan vélekedett Pete Péter is, véleménye szerint régen és külföldön sem volt mindig minden „gömbölyű”. A rendszerváltást követő első 15-20 évben azonban jobb volt a helyzet, mivel vitán felül állt, hogy a tervgazdaság helyett piacgazdaság legyen a norma. Ez azonban mára megszűnt. Pete Péter úgy

látta, hogy régebben, ha eltértek a döntéshozók a közgazdasági-szakmai megfontolásoktól, akkor mindig meg kellett magyarázni, hogy milyen különleges helyzet indokolja az eltérést. Jelenleg ilyen nincs, sőt most éppen arra büszkék, hogy eltérnek mindentől. Pete Péter szerint sokatmondó, hogy a jelenlegi kormányban egy nagynevű közgazdász sincsen.

Kónya István is egyetértett, hogy a közszféra helyzete ténylegesen romlott, és csökkent a közgazdász elemzők iránti kereslet az utóbbi években. Azonban Pete Péterre reagálva annyiban árnyalta a képet, hogy szerinte ezek a folyamatokat más szakértői területeken is megvannak, több területen érvényesül a politika által vezérelt, szakértőket mellőző felfogás.

A közönség soraiból Köves Alexandra vetette fel a vitázóknak, hogy nem jött-e el a megfelelő alkalom átgondolni az eddigi szakmai alapvetéseket, önreflexiót tartani, és esetleg a főáramú közgazdaságtan társadalomtudományi szempontjait is jobban figyelembe venni. A vitázók közül Pete Péter nem értett egyet a felvetéssel, ugyanis szerinte éppen az egyetemes keretrendszer és módszertan lefektetése a legfontosabb. Helyes, hogy éles szakmai viták vannak, de minden ilyennek egy közösen elfogadott alapra kell épülnie, ami a logikus, koherens gondolkodásmóddal és az empirikus megfigyelésekkel összhangban van. Ezzel a véleménnyel értett egyet Kónya István is, aki szintén aláhúzta a közös módszertan és az adatokon alapuló, logikára és matematikára épülő keret fontosságát, bár hozzátette, hogy szerinte ez még mindig nagyon tág. Példaként említette a néhány évtizede még újdonságnak számító viselkedési közgazdaságtant, aminek egyik legnagyobb kutatója a magyar Kőszegi Botond, és mára a főáramú közgazdaságtan részévé vált. Szerinte ugyanígy beleférhet a felfogásba az itthon Vincze János által propagált ágens alapú modellezés is, amelyről a következő években fog kiderülni, hogy hosszú távon a tudomány szerves részévé válik-e.

Az oktatásban tapasztalható folyamatokkal kapcsolatban Kónya István egyértelműen pozitív fejleménynek tartotta a Közép-európai Egyetem szerepének növekedését, amely most kezd európai szinten is meghatározóvá válni, valamint az ELTEcon közgazdasági alap- és mesterképzésének megjelenését az oktatásban. Parázs vita bontakozott ki azonban a résztvevők és a közönség egyes tagjai között a Magyar Nemzeti Bank oktatásban való megnövekedett szerepvállalásával kapcsolatban.

Kónya István szerint nagy lehetőség, hogy a jegybank hatalmas pénzeket folyósít a közgazdasági képzésbe, ugyanis ezt alapítványokon keresztül teszi, így a forrás 30 év múlva is ott lesz. Emellett kifejezte reményét, hogy a pénzek nagy része valóban jó helyre megy. Hozzátette, hogy bár jelentős ellenérzések is vannak az egész projekttel kapcsolatban, az egyik program (PhD-melletti makrogazdasági képzés) kidolgozásában személyesen vett részt, és ezt továbbra is hasznos dolognak tartja. Horváth Áron kérdésére, miszerint hogyan tudná a szakma a legjobban felhasználni ezt a pénzt, Kónya István a mikroszintű támogatások fontosságát hangsúlyozta, így például külföldi tanulmányok, konferenciák és kutatások finanszírozásában látja leginkább a lehetőséget.

A közönség soraiból Karvalits Ferenc annak a véleményének adott hangot, hogy szerinte nincs értelme az MNB-pénzekről vitázni, ugyanis az egyetemi oktatás

problémáinak számos olyan jellemzője van – például a mérete –, amiről tudományosan lehetne beszélni és a jó történeteket megosztani. Karvalits szerint inkább azzal kellene foglalkozni, amire a közgazdászoknak befolyása van, azaz a saját intézményeikkel. *Laki Mihály* szerint, ha van pénz és jó dologra, akkor „nem kell finnyáskodni”, élni kell a lehetőséggel. Ő a problémát inkább abban látta, hogy egyrészt az egész folyamat nem transzparens, illetve hogy a kurátorok nyíltan foglalnak állást egy adott értékrend mellett, és a sok pénz segítségével rá akarják erőltetni az ízlésüket az egész szakmára. Laki szerint a közgazdasági szakma korábban nem ilyen volt, hiszen eddig is jól meg tudtak élni az emberek egymás mellett. Madarász Aladár megfogalmazása szerint jelenleg „250 milliárd forintból csinálnak luxusprostit a közgazdaságtanból”.

Mit kellene tenniük a közgazdászoknak?

A beszélgetés utolsó részében a résztvevők arra keresték a választ, hogy mit lehet és kellene tenni a jelenlegi helyzetben. Ezzel kapcsolatban a közönség soraiból többekben felmerült a kérdés, hogy ha tényleg van a közgazdászoknak egy rétege, akik tudják, hogy mit és hogyan kellene cselekedni gazdasági kérdésekben, akkor miért nem hallatják jobban a hangjukat.

Erre a közönségben ülő *Horn Dániel* reagált: éppen a közelmúltban volt példa nyilvánosabb állásfoglalásra kutatók részéről: Az érettségi védelmében című tanulmány, amelyben alapvető, empirián alapuló állításokat fogalmaztak meg a középfokú oktatás egyes formáiról. Horn Dániel elmondta, hogy a tanulmány eredetileg szakpolitikai elemző anyagnak íródott az MTA részére, majd műhelytanulmány lett belőle, amit a sajtó – a korábbtól szokatlan módon – felkapott, ám végül komolyabb hatása így sem lett. Chikán szerint mindenképpen van értelme ilyen anyagokat írni, de azt látni kell, hogy az üzenetek jelenleg nem tudnak átmenni, mert hiányzik mind a fogadókészség a politikai vezetés részéről, mind az az intézményi keretrendszer, ami miatt egy ilyen tanulmány a döntéshozókra hathatna. Ezzel kapcsolatban Chikán Attila ikonikus példaként említette az MKT–MKE szakítást, ami szerinte egy generációs paradigmaváltásnak indult, ám mára kialakultak a „mi vagyunk a mi, és ők az ők” jellegű lövészárkok, ami miatt még a szakmán belül is hiányzik az a konszenzus, ami az érdekérvényesítő képesség fejlődésének lehetőségét megteremthetné.

A jelenlévők közül többen követendő példaként említették a közelmúltban zászlót bontott Defacto blogot, amelynek fő célja a közgazdaságtani elemzések közérthető módon való bemutatása. Pete Péter szerint az ilyen dolgok fontosak és hasznosak még akkor is, ha nincs kritikus mértékű hatásuk. Az ilyen kezdeményezések hozzásegíthetnek a korábban felvázolt probléma enyhítéséhez, miszerint a szakmán kívüliek nem tudják, mit is csinál egy közgazdász. Ugyanakkor Pete Péter rámutatott, hogy a közgazdaságtan a szigorú logikai keret miatt alkalmatlan arra, hogy álmok megvalósítását, elérhetetlen célok elérését lehessen vele alátámasztani.

Ezzel kapcsolatban Kónya István is úgy vélekedett, hogy számos ok miatt korlátozott a közgazdászok lehetősége manapság. Egyrészt szerinte a közgazdaságtanban

nagyon nehéz szakmai alapon nemet mondani, ugyanis a szakma sajátos jellemzője a természetes óvatosság: „a közgazdaságtan kevés dolgot tud biztosan, de nagyon sokat nagy valószínűséggel”. Tehát nem lehet azt mondani, hogy egy adórendszer biztos, hogy nem jó, legfeljebb azt, hogy nagy valószínűséggel káros. Kónya István rámutatott, hogy valós jelenség a jól ismert potyautas-probléma is: sokan feltehetik a kérdést, hogy „miért én mondjam ki?”, ha a határozott kiállítás és a felszólalás költsége az egyént terheli, míg a haszon az egész szakmán szétoszlik. Bár Kónya István szerint a legőszintébb válasz a jelenlegi helyzetre az, hogy a közgazdászok egzisztenciálisan félnek, mivel aki ma Magyarországon a döntéshozókkal ellentmondásba kerül, vagy velük ellentétes véleményt fogalmaz meg, annak a karrierjét nagyon könnyen ellehetetleníthetik.

Az eseményről készült videofelvétel *megetkinthető itt*.

Horváth Áron–Pass Dániel–Popper Dávid

Horváth Áron, ELTINGA és MTA KRTK KTI.
Pass Dániel, Közép-európai Egyetem
Popper Dávid, Közép-európai Egyetem

Tisztelt Szerzőnk!

Az MTA Könyvtár és Információs Központtal együttműködve cikkeinket ellátjuk a CrossRef-nél regisztrált DOI-azonosítóval. Ezért arra kérjük, hogy a *Hivatkozásokban* szerepeltesse a hivatkozott művek CrossRef-nél regisztrált DOI-azonosítót (természetesen sokszor előfordul, hogy nincs ilyen azonosító). Ez az azonosító a következő linkre kattintva kereshető meg: <http://search.crossref.org>.

Például:

BOLDRIN, M.–MONTES, A. [2005]: The intergenerational state: Education and pensions. *Review of Economic Studies*, Vol. 72. No. 3. 651–664. o.

A hivatkozott tételt bemásoljuk a kereső mezőbe, a találati listából pedig kiválasztjuk a megfelelő tételnél lévő hivatkozást, és beszurjuk a hivatkozás végére:

BOLDRIN, M.–MONTES, A. [2005]: The intergenerational state: Education and pensions. *Review of Economic Studies* 72, 651–664. o., <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-937x.2005.00346.x>.

Ne feledkezzünk meg a beszurtt hivatkozás hiperhivatkozásként való megjelöléséről a kéziratban!

A CrossRef-nél regisztrált DOI növeli a cikkek láthatóságát, könnyíti az adott, kapott hivatkozások összeszámlálását!